

Olivier Peter

“DELITU POLITIKOA JENDE ZINTZOAREN DELITUA DA”

Genevan (Suitzan) erbesteratuta dagoen CUP-Crida Constituenteko diputatu ohi Anna Gabriel Sabatéren abokatua da Olivier Peter (Zurich, 1986). Giza eskubideetan, nazioarteko zuzenbide penalean eta estradizioetan aditua da. Legelari suitzar gazteari eskatu dio aholkua militante antikapelistak. Peterri ez zaizkio elkarrizketak gustatzen, baina *La Directa*ekin hitz egiteko prest agertu da. Bi hedabideon arteko harremana medio, ARGIA elkarrizketa euskaraz eskaini nahi diegu irakurle euskaldunei.

Elkarrizketa: David Bou / La Directa

Argazkiak: Victor Serri

Itzulpena: Asier Beramendi

Anna Gabrielelek Auzitegi Gorenean ez aurkeztea eta Genevara joatea erabaki duenean hasi da zure papera Katalunian. Zein egoeratan dago bere aurkako prozedura?

Desobedientzia delitua egotzi dion auzipetze-autoa ezagutzen dugu, eta larritasun txikiko delitu politikoa denez, ez dago estradizio eskakizunik. Momentu honetan Suitzan bere aurkako prozedurarik ez dagoenez, nire eginkizuna Anna aholkatu eta bere eskubideak errespetatzen direla bermatzea da.

Zer baldintza bete behar dira estradizio eskakizuna egin ahal izateko?

Gutxienez urte beteko kartzela zigorra. Annaren kasuan, desobedientziagatik, hiru eta hamabi hilabete bitarteko inhabilitazio zigorra legokio. Matxinada delitua leporatzen zioten hasieran, baina Suitzako barne zuzenbidearen eta herrialde horrek Europar Kontseiluko estatuekin duen hitzarmenaren arabera, ezin da delitu politikoengatik inor estraditatu. Eta delitu hau, argi eta garbi, erabat politikoa da.

Zer jarrera azaldu du Suitzak Anna Gabrielen egoera prozesalaren, egotzen zaizkion delituen eta estradizio eskakizuna onartzeko hipotesiaren aurrean?

Suitzak nahiko adierazpen harrigarria egin zuen militante antikapitalista bertan zegoela jakin ostean, Espainiako justizia ministro Rafael Catalá estradizio batek "ez lukeela arazo berezirik eragingo" esan zuenean. Cataláren homologoaren bozeramaileak esan zuen delitu politikoak zirela eta Suitzak ez duela delitu politikoengatik inor estraditatzeko. "Eskakizunik jasoz gero, aztertuko dugu, baina delitu politikoak dirudite eta, hala badira, ez dugu estraditatu".

Suitza Europar Batasunean ez egoteak estradizioen funtzionamenduari desberdintasunik ba al dakar estatu ki-deen artean?

Bada Europako Batzordearen hitzarmen bat, 1957ko Estradizioaren Europako Hitzarmena izenekoa, Europako estatuen artean erabiltzen zena Europar Batasunak pertsonak entregatzeko bere lege propioa edukitzea erabaki zuen arte, egun euroagindu gisa ezagutzen dena arautzen du. EBko mekanismo berri honek aurrekoa ordezkatzeko du estatu kideentzat, baina Suitza kan-

poan da eta hitzarmen zaharrari atxikia jarraitzen du. Honen hirugarren artikulua esplizituki zehazten du ez dela delitu politikoengatik inor estraditatu.

Asilo politikoa eskatzea aztertu duzue al azken hilabeteetan bezala jarrai dezake Gabrielelek Suitzan bizitzen?

Suitzak EBrekin duen hitzarmen batek aukera ematen die EBko herritarrei hara joan eta hiru hilabete egon ondoren bizileku baimena eskatzeko. Egoeraren inguruko xehetasunik azalduko ez dudan arren, baieztatu dezaket momentu honetan bizileku baimenarekin Suitzan legalki bizi dela eta ez dagoela beharrik asilo politikoa eskatzeko.

Diozu delitua politikoa dela eta Gabrielelek alde egin zuela Espainiako Estatuan epaiketa justu baten bermerik ez zuelako. Zein dira gakoak?

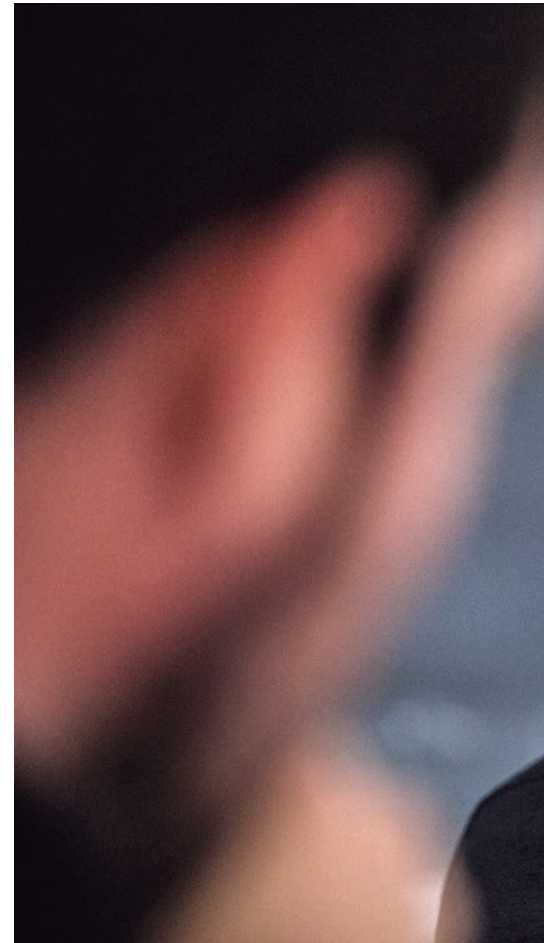
Auzi hau ikertzen ari diren epaileen partzialtasuna agerikoa da. Auzitegi inpartzial eta independente bat exijitzea zuzenbide estatuaren ezinbesteko oinarria da eta, kasu honetan halakorik ez dagoenez, ez dago epaiketa justuen aukerarik. Seguraski, kasu honetan egon zitekeen epaiketa justu bakarra auzia bertan behera utzi eta jendea bozkatzeko uztea litzateke.

Zergatik kontsideratu zen Suitza dela aukerarik onena?

Anna Suitzarekin saiatu bada, batetik, arrazoi sinboliko eta politikoengatik da. NBEaren egoitza bertan da, baita Giza Eskubideen Kontseiluaren eta beste nazioarteko erakunde askoren ere, diplomazia gune bat da eta beste herrialde batzuek baino garatuago du demokrazia herrikoiagoa eta erreferendumak egitea. Bestetik, kontu juridiko batengatik: lehenago aipatu dugun hitzarmenaren prozesua ezberdina da, delituen izaera politikoa den ala ez aintzat hartzen du, beraz, luzeagoa eta konplexuagoa da. Hala ere, harritzekoa da euroagindua bezalako prozesu azkar eta errazak denboran hainbeste luzatzea. Pablo Larenaren argudioen ahulezia agerian uzten du.

Katalunian eta Espainiako Estatuan gertatzen ari dena nola jasotzen dute Suitzako gizarteak eta insituzioek?

Urriaren lehena arte, independentziaren aldeko mugimendu indartsu bat eta gatazka bazirela bagenekien. Aldarri

horri Espainiako Estatuak eman dion erantzunak, poliziaren biolentziak, zigorgabetasunak eta, batez ere, Espainiako Gobernuak gertatutakoa nazioartean egin duen kontakizunak ikusgarritasun gehien zuen Carles Puigdemonten tesia zuzena dela frogatu dute: salbuespeneko demokrazia eta eskubide zibil eta politikoen urraketa gertatzen ari direla defendatzen du.

Epaileen esparruan ikusten al da Espainiako Estatuak ez dituela babesten bere herritarren eskubideak, Europako beste estatu batzuek bezala?

Anna Gabriel Suitzan zegoela iragarri zenean, espektro ideologikoaren segmentu guztietako profesionalek onartu zuten prentsan Espainiako epailetzaren partetik jazarpen politikoa existitzen dela.

Zer babes sozial du Anna Gabrielelek Suitzan?

Badira CUPen eta ezker independentistaren kausaren aldeko sektore militante minoritarioak, beren ikuspegia de-

fendatzen dutenak. Ondoren, askoz ere zabalagoa den sektore batek, Annaren eta jazarritako edozein pertsonak politikoki adierazteko askatasuna aitortzen du. Ez daude independentziaren aldeko ikuspegiarekin ados baina, bozkatzeko aukera balute ezezko bozka emango luketen arren, aldarrikatzen dute pertsona horien bozkatzeko eta adierazteko eskubidea. Askok dira eta ez dira soilik ahoz adierazten, Annak jasotzen duen sostengua konkretu eta materiala izugarria da.

Kataluniatik egiten diren mugimenduen aurrean, Espainiako Estatuak diplomatikoki erantzuten al dio Suitzari? Zer gertatu zen Hervé Falcianirekin orain hilabete batzuk? Kromoak aldatzeko saiakera izan zen?

Falcianiren atxilotetaren *timingak*, Suitzak pertsona hau entregatzeko eskariak Auzitegi Nazionalaren mahai gainean urtebete zeramanean atxilotzeak, botere judizialaren independentzia falta eta hau gobernuaren interesen menpe dagoela adierazten du berriz ere. Marta

» **“Gatazka politikoaren ukazioak Espainiako Gobernuaren sinesgarritasuna kaltetzen du argi eta garbi”**

Rovira Suitzan zegoela iragarri eta hamar egunetara atxilotzea erabaki zuten. Bestela azal ezin daitekeen kasualitatea da.

Mugimendu diplomatikoen inguruan ez daukagu informazio askorik. Alfonso Dastis, Espainiako Atzerri ministroa bere homologo suitzarrarekin elkartu zela badakigu. Horixe da ekintza konkretu bakarra. Eskakizun askorekin etorri eta esku hutsik itzuli zen. Suitzako gobernuak esan baitzion bi pertsona estraditatu nahi bazituen eskariak modu egokian aurkeztu beharko zituela, hau ez dela bahituen trukea, indarrean diren legeen erabilera baizik.

Suitzako gizartearentzat nahiko sinestezina izan zen telebista publikoan egindako elkarrizketa batean, komunikatiboki zeinen gaizki argudiatu zuen Dastis ministroak bere posizioa. Puigdemont entregatu beharreko gaizkile arrunta zela eta erreferendumik ez zela egingo Konstituzioak debekatzen duela, eta kitto. Gatazka politikoaren ukazioak Espainiako Gobernuaren sinesgarritasuna kaltetzen du argi eta garbi.

Estrasburgoko Giza Eskubideen Europako Auzitegian aditua zara, zein erabilera izan lezake helegite bat aurkeztuz justizia europarrera jotzeak, halako prozesu bategi dakarren denbora luzatzea kontuan hartuta?

Heriotza zigor edo tortura arrisku handiko kasuetan izan ezik, Europako justiziak ez du behin-behineko neurririk agintzen. Beraz, behin-behineko neurririk ez, baizik eta hiru eta zortzi urte bitartean luza daitezkeen prozedurak hasiko dira.

Ez dut uste Europako justiziak epe motz edo ertainean arazoak konponduko dituela espero behar denik. Hala ere, egun ematen diren oinarritzko eskubideen urraketek nolabaiteko aitortza behar dute. Iraupen lasterketa da eta epe luzean egin beharreko borroka dugu hau. Hamar urte barru iritsi arren, erabilgarri izan daitezke aitortzeko egun Katalunian gertatzen ari dena ezin dela onartu eta oinarritzko eskubide politikoaren urraketa dela.

Momentu honetan Anna Gabrielelek Espainiako lurraldean atxiloteta agindua du, baina egozten zaizkion delituek ez dute kartzela zigorrik. Bera itzularazi eta hemen dagoenean delitu berriak egozteko amarrua izan liteke?

Ez dugu Espainiako justizian konfiantzarik, ez dakigu zer egin nahi duten. Hala ere, argi dago atxiloteta edota prozedura injustu baten arriskua dagoen bitartean ez dela itzuliko.

Noiz amaituko da arrisku hau?

Ez dakit, hemengo abokatuei galdetu beharko zenieke... edo Errepublikaren egunean edo haiek dioten egunean. Delitu politikoa jende zintzoaren delitua da. Ez dut uste Anna edo gainontzeko erbesteratuek deliturik egin dutenik. Eta, egin badute, jende zintzoaren delitua da. ■